

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Β' ΤΑΞΗΣ

Κ.Γ. Καρυωτάκης:

«Στο άγαλμα της Ελευθερίας που φωτίζει τον κόσμο»

Λευτεριά, Λευτεριά σχίζει, δαγκάνει
τους ουρανούς το στέμμα σου. Το φως σου,
χωρίς να καίει, τυφλώνει το λαό σου.
Πεταλούδες χρυσές οι Αμερικάνοι,
λογαριάζουν, πόσα δολάρια κάνει
σήμερα το υπερούσιο μέταλλό σου.

Λευτεριά, Λευτεριά, θα σ' αγοράσουν
έμποροι και κονσόρτια κι Εβραίοι.
Είναι πολλά του αιώνας μας τα χρέη,
πολλές οι αμαρτίες, που θα διαβάσουν
οι γενεές, όταν σε παρομοιάσουν
με το πορτρέτο του Dorian Gray.

Λευτεριά, Λευτεριά, σε νοσταλγούμε,
μακρινά δάση, ρημαγμένοι κήποι,
όσοι άνθρωποι προσδέχονται τη λύπη
σαν έπαθλο του αγώνος, και μοχθούνε,
και τη ζωή τους εξακολουθούνε,
νεκροί που η καθιέρωσις του λείπει.

Ερωτήσεις:

1. Το ποίημα αναφέρεται στην έννοια της ελευθερίας. Ο ποιητής την παρουσιάζει μέσα από τα μάτια δύο διαφορετικών ομάδων ανθρώπων. Ποιοι είναι αυτοί και πώς αντιλαμβάνονται την έννοια της ελευθερίας;
2. Ποιες λέξεις της πρώτης και δεύτερης στροφής χρησιμοποιούνται μεταφορικά και παρουσιάζουν το άγαλμα της Ελευθερίας ως οικονομικό μέγεθος; Τι επιτυγχάνει με τη χρήση των λέξεων αυτών ο ποιητής;
3. Σε ποιους αναφέρεται η τρίτη στροφή του ποιήματος και με ποιον τρόπο τους παρουσιάζει ο ποιητής;
4. Να εντοπίσετε και να αναλύσετε την παρομοίωση της πρώτης στροφής του ποιήματος.
5. Πώς λειτουργεί το πορτρέτο του Dorian Gray, του Oscar Wilde στο ποίημα;
6. Ο Κώστας Καρυωτάκης υπήρξε προφητικός με το σατιρικό πολιτικό του ποίημα, «Στο άγαλμα της ελευθερίας που φωτίζει τον κόσμο», συλλογή «Ελεγεία και Σάτιρες» 1927. Να σχολιάσετε.

Στρατής Μυριβήλης:

Η ζωή εν τάφω, «Η μυστική παπαρούνα»

Προχώρεσα ως την άκρη του χαρακώματος του λόχου μας. Ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων. Εκεί είναι μια μυστική πόρτα που σφαλνά μ' ένα αδράχτι οπλισμένο με αγκαθωτά τέλια. Επειδή το μέρος είναι ένα νταμάρι όλο πέτρα και δε σκάβεται, σήκωσαν ένα προκάλυμμα με γεώσακους. Έτσι λένε κάτι σακιά μεγάλα με χόμα που μ' αυτά οχυρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα. Τα τσουβάλια αυτά κείτουντ' εδώ χρόνον-καιρό έτσι. Θα φάγαν υγρασίες, βροχάδες, χιόνια και ήλιους. Ήρθαν και σάπισαν από τα νερά, ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε. Τραβώ το δάχτυλό μου πάνω τους. Λιώνει η λινάτσα. Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν. Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά. Κάτου από το δυνατό φεγγάρι μοιάζουν με ψοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα, σωριασμένα τόνα πάνου στ' άλλο.

[...] Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα

Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι έναν κόμπο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

Ερώτηση:

Να παρουσιάσετε τους χαρακτηρισμούς που αποδίδονται στους γεώσακους και την παπαρούνα σύμφωνα με το πιο πάνω απόσπασμα. Ποια η συμβολική τους λειτουργία; Ποιο μήνυμα θέλει να εκφράσει ο συγγραφέας με αυτή την αντίθεση;

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αντώνη Σαμαράκη, «Το ποτάμι» (απόσπασμα)

Η διαταγή ήτανε ξεκάθαρη: Απαγορεύεται το μπάνιο στο ποτάμι, ακόμα και να πλησιάζει κανένας σε απόσταση λιγότερο από διακόσια μέτρα. Δε χώραγε λοιπόν καμιά παρανόηση. Όποιος την παρέβαινε τη διαταγή, θα πέρναγε στρατοδικείο.

Ήτανε ωστόσο μεγάλος πειρασμός το ποτάμι. Τ' ακούγανε που κυλούσε τα νερά του και το λαχταρούσανε. Αυτά τα δυόμισι χρόνια, τους είχε φάει η βρώμα. Είχανε ξεσυνηθίσει ένα σωρό χαρές. Και να, τώρα, που είχε βρεθεί στο δρόμο τους αυτό το ποτάμι. Αλλά η διαταγή της Μερραρχίας...

— Στο διάολο η διαταγή της Μερραρχίας! είπε μέσ' από τα δόντια του κείνη τη νύχτα.

Γύριζε και ξαναγύριζε και ησυχία δεν είχε. Το ποτάμι ακουγότανε πέρα και δεν τον άφηνε να ησυχάσει. Θα πήγαινε την άλλη μέρα, θα πήγαινε οπωσδήποτε. Στο διάολο η διαταγή της Μερραρχίας! [...]

Φτάνοντας στην όχθη, στάθηκε και το κοίταζε. Το ποτάμι! Ωστε υπήρχε λοιπόν αυτό το ποτάμι; Ωρες ώρες, συλλογίζοταν μήπως δεν υπήρχε στ' αλήθεια. Μήπως ήτανε μια φαντασία τους, μια ομαδική ψευδαίσθηση. Είχε βρει μια ευκαιρία και τράβηξε κατά το ποτάμι. Το πρωινό ήτανε θαύμα! Αν ήτανε τυχερός και δεν τον παίρνανε μυρουδιά... Να πρόφτανε μονάχα να βουτήξει στο ποτάμι, να μπει στα νερά του, τα παρακάτω δεν τον νοιάζανε.

Σ' ένα δέντρο, στην όχθη, άφησε τα ρούχα του, και όρθιο πάνω στον κορμό, το τουφέκι του. Έριξε δυο τελευταίες ματιές, μια πίσω του, μην ήτανε κανένας από τους δικούς του, και μια στην αντίπερα όχθη, μην ήτανε κανένας από τους Άλλους. Και μπήκε στο νερό.

Από τη στιγμή που το σώμα του, ολόγυμνο, μπήκε στο νερό, τούτο το σώμα που δυόμισι χρόνια βασανιζότανε, που δυο τραύματα το είχανε ως τώρα σημαδέψει, από τη στιγμή αυτή ένιωσε άλλος άνθρωπος. Σα να πέρασε ένα χέρι μ' ένα σφουγγάρι μέσα του και να τα 'σβησε αυτά τα δυόμισι χρόνια.

Κολυμπούσε πότε μπρούμυτα, πότε ανάσκελα. Αφηνότανε να τον πηγαίνει το ρεύμα. Έκανε και μακροβούτια...

Ήταν ένα παιδί τώρα αυτός ο φαντάρος, που δεν ήταν παρά εικοσιτριώ χρονώ κι όμως τα δυόμισι τελευταία χρόνια είχαν αφήσει βαθιά ίχνη μέσα του.

Δεξιά κι αριστερά, και στις δυο όχθες, φτερουγίζανε πουλιά, τον χαιρετούσανε περνώντας πότε πότε από πάνω του. [...]

Ερωτήσεις:

A. Με βάση τα δυο κείμενα («*Μυστική παπαρούνα*» του Σ. Μυριβήλη και «*Το ποτάμι*» του Α. Σαμαράκη) να εξηγήσετε πώς λειτουργεί η μυστική παπαρούνα και το ποτάμι στη ψυχοσύνθεση των στρατιωτών στα δύο κείμενα.

B. Αφού διαβάσετε τα αποσπάσματα «*Μυστική Παπαρούνα*» του Σ. Μυριβήλη και «*Το ποτάμι*» του Α. Σαμαράκη να σχολιάσετε και να συγκρίνετε το είδος του αφηγητή με βάση τον βαθμό συμμετοχής του στα δύο πιο πάνω κείμενα.

K. Θεοτόκη, «*Η Τιμή και το Χρήμα*» [Ανάθεμα τα τάλαρα].

Δεν είπε ποιος. Ο νους του ήταν ίσως για τη γυναίκα του, μα ο Αντρέας ενόμιζε πως τα λόγια τον εχτυπούσαν εκείνον, κι είπε: «Έφταιξα· μα τώρα εδιορθώθηκαν όλα. Την Κυριακή βάζω στεφάνι. Εδώ τα κλειδιά του κομού· είτε να μου τα δώσεις τα χίλια».

«Και ξαναγοράζεις» του 'πε η Ρήνη πικρά «και την αγάπη; Ω, τι έκαμες!» Κι εβάρθηκε να κλαίει.

«Την αγάπη;» ερώτησε αγνίζοντας· «και δεν την έχω;»

«Όχι!» του αποκρίθηκε «όχι! για λίγα χρήματα ήσουνε έτοιμος να με πουλήσεις και χωρίς αυτά δε μ' έπαιρνες· πάει τώρα η αγάπη. Επέταξε το πουλί!»

«Θα ξανάρθει» της απολογήθηκε λυπημένος, «στη ζεστή τη φωλιά του. Η ζωή μας θα 'ναι παράδεισος!»

«Όχι!» του 'πε, «έπειτα απ' ό,τι έκαμες όχι! κι α σ' αγαπούσα, δε θα ερχόμουνα μαζί σου. Είμαι δουλεύτρα· ποίονε έχω ανάγκη;» Και σε μία στιγμή ξακολούθησε: «Γιατί ν' αδικηθούν τα αδέρφια μου;»

«Σ' εδυστύχεψε!» είπε πάλι πικρά ο πατέρας που τώρα ήταν ξενέρωτος. «Γιατί να μην τα δώσει από την αρχή όπως τση το 'πα; Ανάθεμά τα τα τάλαρα!»

«Πάμε!» είπε ο Αντρέας.

«Όχι!» του 'πε μ' απόφαση· «εδώ είναι ο χωρισμός μας. Θα πάω σε ξένα μέρη, σε ξένον κόσμο, σ' άλλους τόπους· θα δουλέψω για με και για να κουναρήσω το παιδί που θα γεννηθεί. Θα μου δώσει η μάνα γράμματα για να 'βρω αλλού εργασία· θα τα πάρει από τες κυράδες της. Όχι, δεν έρχομαι! Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Κι έπειτα από μία στιγμή σα ν' απαντούσε σε κάποια της σκέψη εξαναφώναξε: «Δεν έρχομαι, δεν έρχομαι!»

Ο Αντρέας την κοιτάζε ξεταστικά κι εκατάλαβε πως όλα τα λόγια θα 'ταν χαμένα.

«Ανάθεμά τα τα τάλαρα!» εφώναξε πάλι απελπισμένος. «Πάει η ευτυχία μου!»

Κι εβγήκε στο δρόμο.

Ερωτήσεις:

1. Ποια είναι η σχέση του τίτλου με το περιεχόμενο της αφήγησης;
- 2.α) Να σκιαγραφήσετε το χαρακτήρα της Ρήνης και να σχολιάσετε τα λόγια και τη συμπεριφορά της στο πιο πάνω απόσπασμα.
2. β) Να συσχετίσετε το πρότυπο της γυναίκας που προβάλλει ο Θεοτόκης στο κείμενο με τη γυναίκα της σύγχρονης εποχής.
3. Να γράψετε τις αφηγηματικές τεχνικές και τους αφηγηματικούς τρόπους που χρησιμοποιεί ο Κ. Θεοτόκης στο κείμενο αυτό.
4. Ποιοι λόγοι ωθούν καθένα από τους δύο άντρες στο απόσπασμα του Κ. Θεοτόκη να αναφωνήσει τη φράση: «Ανάθεμά τα τα τάλαρα!»; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε δύο παραγράφους.
5. Ποια στοιχεία του κειμένου θα μπορούσαν να χαρακτηρίσουν την τεχνοτροπία του Θεοτόκη νατουραλιστική ;
6. Ποιος είναι ο ρόλος των διαλογικών μερών του κειμένου;
7. Η ρεαλιστική απεικόνιση της πραγματικότητας αποτελεί ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της αφηγηματικής τεχνικής του Θεοτόκη. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα στοιχεία εκείνα που την προσδιορίζουν;
8. Πιστεύετε ότι οι ήρωες του Θεοτόκη είναι τα μοιραία, ανεύθυνα θύματα ενός κοινωνικού συστήματος που βασίζεται στην αδικία ή έχουν, κατά τη γνώμη σας, και προσωπική ευθύνη;
- 9 Ποια δύναμή έχει το χρήμα στο εξεταζόμενο κείμενο; Πώς επηρεάζει τη σχέση του Αντρέα και της Ρήνης;

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ, Θ. ΠΕΡΙΔΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΙΙΙ

1. Να καταγράψετε μερικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει το κυπριακό τοπίο:
2. Με ποια εκφραστικά μέσα δίνονται και ποιος ο ρόλος τους;
3. Να προσέξετε τη φωνή που «μιλάει»:
(σε ποιο ρηματικό πρόσωπο μιλά το ποιητικό υποκείμενο)
4. Να σχολιάσετε την επιλογή του ρηματικού προσώπου, λαμβάνοντας υπόψη σας και τον τίτλο της ποιητικής σύνθεσης

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΙV

1. Να σχολιάσετε την επιλογή του ρήματος «Τραγουδώ» στον στ. 1 καθώς και την εναλλαγή της ποιητικής φωνής.
2. Ποια σχήματα λόγου εντοπίζετε στους στ. 1-7 και ποια η λειτουργία τους;
3. Στ. 8-27: Να σημειώσετε τι τραγουδά το ποιητικό υποκείμενο και σε ποιους αναφέρεται στους συγκεκριμένους στίχους;
4. Τι θέλει να δηλώσει το ποιητικό υποκείμενο (=π.υ.) με την πιο πάνω τοποθέτηση;
5. Το π.υ. (στ. 15-16) δηλώνει – με χρόνο παροντικό- την ελπίδα του για ελευθερία → αισιοδοξία, πάλλεται από συγκίνηση εξαιτίας του αγώνα

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΙX

1. Με ποιο τρόπο ο ποιητής απευθύνεται στους Άγγλους κατακτητές;
2. Είναι αισιόδοξος ή απαισιόδοξος ο ποιητής για το μέλλον της Κύπρου; Με ποιο τρόπο φανερώνει τα συναισθήματα του;
3. Να παρατηρήσετε τη στιχουργική μορφή του ποιήματος και να καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας σχετικά με αυτήν. Γιατί νομίζετε ότι γίνεται η επιλογή αυτή;

Γ. Βιζυηνού, « Μοσκόβ Σελήμ»

— Χαίρω, πολύ χαίρω, είπε ο πατέρας, όταν του εφέραμεν την είδηση. Ο Σερασκέρης* είναι κάπως συγγενής μας, και αφού «κισμέτι»* σου ήταν να γένεις στρατιώτης, θέλω να γένεις μέγας εις τα στρατιωτικά. Θα στείλω ένα γράμμα εις τον Σερασκέρη και θα κάμεις καθώς σε παραγγείλω.

Ο αδελφός μου έχασε την θωριά του, και καθώς έστεκε με σταυρωμένα χέρια εμπρός του, έτρεμε σαν το φύλλο. Ο πατέρας, καθώς είπα, τον αγαπούσε περισσότερο από τους άλλους, μα ήταν αυστηρός, σκληρός άνθρωπος· εκείνο που ήθελε, έπρεπε να γίνει.

— Δεν είναι τίποτε για να φοβηθεί κανείς, εξακολουθούσε να λέγει ο πατέρας, όσον είναι γραφτό του ν' αποθάνει με το μολύβι, εις της θάλασσας τον πάτο να κρυφθεί, πάλι με το μολύβι θ' αποθάνει. Ακούω έξω βροντά το τουμπελέκι*—οι νεοσύλλεκτοι μαζεύονται για να διασκεδάσουν— άιντε, πήγαινε να 'βρεις τους συντρόφους σου.

Ο ίδρωσ έσταζε από το πρόσωπο του αδελφού μου, τα μάτια του ήταν βαθιά σκοτιδιασμένα. Ο πατέρας δεν εγύρισε να τον ιδεί.

Αν δεν επρόφθανα να βάλω το χέρι μου αποκάτω στην μασχάλη του, να τον κρατήσω, θα έπεφτε λιποθυμισμένος εκεί πέρα. Ο πατέρας εγύρισε το πρόσωπό του από την άλλη μεριά, εσηκώθηκν από το μεντέρι*, και χωρίς να προσθέσει τίποτε, χωρίς να καλονυχτίσει, επήγεν εις το χαρέμι. Άλλη φορά ποτέ δεν είχε πάγει τόσο ενωρίς εις το χαρέμι.

Ήταν επάνω κάτω δειλινό· τα τουμπελέκια έρχονταν ολονέν κοντύτερα· φωνές ακούονταν: «Πολλά τα έτη του Σουλτάνου!» βιολιά και λαγούτα ακούσθησαν έξω από την θύρα μας — ήρχονταν να τον πάρουν. Ο αδελφός μου εχύθη εις τον λαιμόν μου, έκρυψε το πρόσωπο του εις τα στήθια μου, και με κάτι κλάματα που ερράγιζαν την καρδιά σου, με μια φωνή βαθιά βαθιά κι απελπισμένη: — Δεν πηγαίνω! είπεν. Θα με σκοτώσουν εις τον πόλεμο. Δεν βαστώ να πάγω!

— Μην απελίζεσαι, του είπα, αφέντη μου· είναι καιρός ακόμη έως ότου να πας· ο πατέρας μπορεί ακόμη να σ' εξαγοράσει και αν δεν το κάμει, εγώ πηγαίνω εις τον τόπο σου. Μη φοβάσαι! [...]

Ερωτήσεις

1. α) Στο πιο πάνω απόσπασμα είναι έντονο το στοιχείο της δραματικότητας. Να δικαιολογήσετε τη θέση σας με αναφορά σε κάποια σημεία του κειμένου.

β) Να σχολιάσετε το διπλό όνομα (Μοσκόβ Σελήμ) του ήρωα του διηγήματος.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να προσδιορίσετε τον τύπο του αφηγητή και την εστίαση;
2. Ποια γεγονότα δίνονται με τη μέθοδο της αναδρομικής αφήγησης;
3. Τι δηλώνει το διπλό όνομα του βασικού ήρωα του διηγήματος;
4. Με ποιους τρόπους εκδηλωνόταν ο άκρατος φιλορωσισμός του Μοσκόβ-Σελήμ;
5. Πώς συμπεριφερόταν στο Μοσκόβ-Σελήμ η μητέρα του και πώς την αντιμετώπιζε εκείνος;

6. Πού οφειλόταν, κατά τη γνώμη σας, η απόρριψη του Μοσκόβ-Σελήμ από τον πατέρα του και πώς επέδρασε αυτή η απόρριψη στον ψυχισμό του;
7. Ο Μοσκόβ-Σελήμ, αν και είχε πολεμήσει σε δύο πολέμους κατά των Ρώσων, κατέληξε να τους θεωρεί σωτήρες του. Πώς εξηγείτε αυτή τη στάση του;
8. Πώς θα χαρακτηρίζατε το Μοσκόβ-Σελήμ; Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

Αλ. Παπαδιαμάντης, Το μοιρολόι της φώκιας

1. “Το μοιρολόι της φώκιας” είναι :
Α) διήγημα Β) μυθιστόρημα Γ) νουβέλα
2. Τα διηγήματα του Παπαδιαμάντη χαρακτηρίζονται ως κατεξοχήν ηθογραφικά. Να τεκμηριώσετε τη θέση αυτή με βάση το συγκεκριμένο διήγημα.
3. Ποιες εικόνες ή σκηνές σχετίζονται με τη ζωή και ποιες με το θάνατο;
4. Πώς πετυχαίνει ο συγγραφέας να καταστήσει τη γρια-Λούκαινα τραγική ύπαρξη;
5. Πώς πετυχαίνει ο συγγραφέας να προσδώσει ρεαλισμό στο διήγημα;
6. Πώς περιγράφεται η Ακριβούλα; Τι νομίζετε ότι συμβολίζει η κάθοδός της στο μονοπάτι;
7. Ποιος είναι ο ρόλος του μικρού βοσκού στο διήγημα;
8. Να αναφέρετε με ποια περιστατικά και φράσεις μας προετοιμάζει ο συγγραφέας για τον πνιγμό της Ακριβούλας, ώστε να μην συμβεί κατά τρόπο αυθαίρετο.
9. Να καταγράψετε τους λόγους για τους οποίους ο τίτλος του διηγήματος δε σχετίζεται άμεσα με το θάνατο της Ακριβούλας.
10. Στο διήγημα, μετά το πνιγμό της Ακριβούλας, παρατηρούμε την επανάληψη του ρήματος «εξηκολούθει». Αφού αναφέρετε για ποιους επαναλαμβάνεται το ρήμα, να εξηγήσετε το νόημα αυτής της επανάληψης.
11. Το διήγημα αρχίζει με το μοιρολόι της γριάς Λούκαινας και τελειώνει με το μοιρολόι της φώκιας. Να αναφέρετε ποιο από τα δύο μοιρολόγια μεταδίδει ισχυρότερη συγκίνηση αιτιολογώντας την απάντησή σας.
12. Να παρουσιάσετε τους λόγους, για τους οποίους ο συγγραφέας ανθρωποποιεί τη φώκια, για να θρηνησει για τους καημούς των ανθρώπων.
13. Ποια λυρικά στοιχεία διακρίνετε στο διήγημα;
14. Σε ποιο σημείο του διηγήματος αποκαλύπτεται η τραγική ειρωνεία που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας και τι πετυχαίνει με αυτή;

15. Σε ποια σημεία του κειμένου λειτουργεί ο εσωτερικός μονόλογος και πώς;

16. Να προσδιορίσετε τον τύπο του αφηγητή και την εστίαση του κειμένου.

ΝΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΠΑΝΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ
ΣΤΙΣ 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΤΟΥ 1936 ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΑΝΤΑΚΙ ΤΟΥ ΚΑΜΙΝΟ ΝΤΕ ΛΑ
ΦΟΥΕΝΤΕ

...una acción vil y disgraciado

Η Τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:

η τέχνη και η ποίησις μας βοηθούνε

να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη

αρμόζει

σ' όλους αυτούς τους θόρυβους

τις έρευνες

τα σχόλια επί σχολίων που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν

αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες

γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες

της εκτελέσεως του κακορίζικου του Λόρκα

υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως

από καιρό τώρα —και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα—

είθισται

να δολοφονούν τους ποιητάς

Ερωτήσεις:

1. Το πιο πάνω ποίημα ανήκει στην υπερρεαλιστική και μοντέρνα ποίηση. Να εντοπίσετε δύο βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης αυτής, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με αναφορές μέσα από το ποίημα.

2. Να δικαιολογήσετε την ειρωνική σημασία της φράσης «ΝΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ...» στον τίτλο του ποιήματος, κάνοντας αναφορά στη δεύτερη στροφή.

3. Να σχολιάσετε τη στάση του απέναντι στους δημοσιογράφους και το έργο τους. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στη δεύτερη στροφή του ποιήματος.

4. Να εξηγήσετε γιατί ο Ν. Εγγονόπουλος αποκαλεί την εποχή του «χρόνια σακάτικα» και γιατί σε αυτά «είθισται να δολοφονούν τους ποιητάς».

5. Να διευκρινίσετε πώς συνδέεται η πιο πάνω αντιμετώπιση των ποιητών με τις συνθήκες θανάτου του Φ. Γκ. Λόρκα. Δικαιολογήστε.

«Δύο μητέρες νομίζουν ότι είναι μόνες στον κόσμο»

1. Το ποίημα «Δύο μητέρες νομίζουν πως είναι μόνες στον κόσμο έγραψε ο:

A. Γιώργος Σεφέρης B. Νικηφόρος Βρεττάκος Γ. Οδυσσέας Ελύτης

Ο γιος της σκοτώθηκε πριν έξι μήνες.
Τώρα κάθε πρωί που ανοίγει την πόρτα της,
είναι ένα πένθος. Νομίζεις πως βλέπεις,
έξω από χρόνο και χώρο: το πένθος.

- 5 Το βράδυ, το ίδιο:
Σπρώχνει την πόρτα
σα να σωριάζεται. Μπαίνει τρεκλίζοντας,
ανάβει το φως. Η μαύρη της μπόλια
είναι λυμένη. Οι άκρες της κρέμονται
10 ως κάτω στο πάτωμα. Στον τοίχο, αντικρύ της
η εικόνα ταράζεται. Η Παναγία τη βλέπει,
τρέμουν τα χέρια της, θα της φύγει θαρρείς,
θα της πέσει το βρέφος της.

- 15 Τα χείλη της σφίγγονται, η κόκκινη
μαντίλα της παίζει. Θέλει να την
βοηθήσει, αλλά - το σπίτι είναι έρημο.
Δεν έχει σε ποιον ν' αφήσει σ' αυτόν
τον κόσμο για μια στιγμή το παιδί της.

2. Να εξηγήσετε πώς εκφράζεται ο πόνος της μάνα στο ποίημα και να γράψετε σε ποιους στίχους κορυφώνεται η μητρική αγάπη και πώς .

3. Να παρουσιάσετε τη μάνα, όπως φαίνεται στους στίχους 1-10, καθώς και τα εκφραστικά μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται.

4. Να εντοπίσετε τους στίχους και τα εκφραστικά μέσα που αποδεικνύουν ότι η Παναγία, βλέποντας τη μάνα, συγκλονίζεται.

5. Να εξηγήσετε τον ρόλο της Παναγίας στο ποίημα.

6. Να σχολιάσετε τον χρόνο των ρημάτων που χρησιμοποιούνται, εξηγώντας τον λόγο για της συγκεκριμένης επιλογής.

7. Σε ποιο ρηματικό πρόσωπο μιλά το ποιητικό υποκείμενο σε κάθε ποίημα και τι επιτυγχάνεται με αυτήν την επιλογή;

Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, Οι αδελφοί Καραμάζοφ

1. Να χαρακτηρίσετε τα πρόσωπα του αποσπάσματος σχολιάζοντας τα λόγια και τη συμπεριφορά τους.

2. Πώς παρουσιάζονται στο απόσπασμα οι ψυχικές διακυμάνσεις του Καραμάζοφ;

3. Να καταγράψετε τις αφηγηματικές τεχνικές και τους αφηγηματικούς τρόπους του διδαγμένου αποσπάσματος.